

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sectio V. Quotuplex sit Ens rationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

& in ea loqueris contra definitionem *entis rationis*: in ea enim non dicitur *ens rationis* esse, quod non habet aliud esse quā affirmari aut apprehendi existens, sed quod non habet aliud esse, quā esse obiectivum; at Chimæra negata existere non habet aliud esse nisi esse obiectivum in intellectu (ostendi enim, etiam quæ negantur, esse obiectivum in intellectu) ergo etiam tunc Chimæra fit *ens rationis*: ut quando Deus dicit, *si homo esset hinnibilis, esset brutum*, certum est, *homo brutum* non habere aliud esse quā cognosci, ergo tunc fit *ens rationis*, quia saltem conditionaliter iudicatur ea unio, quæ de facto nihil est.

Dices Secundò: Quando Deus dicit, *Chimæra repugnat*, vel *alius Deus à me repugnat*, dicit quod est à parte rei, ergo non facit *ens rationis*. Respondet, ibi esse duo, & repugnantiam Chimæra, seu alius Dei: hoc autem fateor dari, & ex hac parte Deus non facit *ens rationis*, & hoc probat obiectio. Secundum quod ibi est, cognosci etiam vel apprehendi alium Deum & Chimæram; alius autem Deus vel Chimæra non habet aliud esse quā cognosci, ergo tunc fit *ens rationis*; vel ille alius Deus est *ens rationis*: quod videtur ita manifestum, ut negari non possit. Hic potest esse difficultas de modo quo Deus hæc entia rationis cognoscat an dicat, *Chimæra est impossibilis*, an verò præcisè, *Chimæra non est possibilis*. Sed quia hæc questio est communis etiam negationibus, an scilicet Deus dicat, *Petrus est cæcus*, an verò, *Petrus non potest videre*, hic ea omitto: de illa egi 1. Parte Disp. v. de Scientiâ Dei, à num. 31. ubi probavi, Deum etiam per assensum has negationes cognoscere, illum quæ posse dicere, *privatio est carentia forme in subiecto capaci*. Item posse directè definire peccatum omissionis.

SECTIO V.

Quotuplex sit *Ens rationis*.

DIVIDITUR communiter *ens rationis* in *negationem*, *privationem*, & *relationem*. Sed in hac divisione non includitur Chimæra, nec curfus non existens affirmatus existens, quæ sunt en-

tia rationis; & tamen non sunt privatio, relatio, aut negatio. Melius ergo Primò potest dividi in *ens rationis impossibile*, seu *Chimericum*, ut v. g. equus rationalis, homo hinnibilis, alius Deus ab hoc, &c. & in *ens rationis possibile*, ut curfus Petri non existens, affirmatus tamen existens. Rursus, *ens Chimericum* potest dividi in tot entia impossibilia ficta, quot sunt vera, v. g. in hominem Chimericum, leonem, &c. & eodem modo *ens rationis possibile* in tot, quot sunt existentia, & in uniuersum quot dantur genera, & Prædicamentâ entis realis, tot possunt & rationis illi opposita excogitari, imò fortè plura, quia possunt alia fingi quæ non sint ad similitudinem existentium.

Aduerte, negationem & privationem esse entia rationis, quando per modum forme iudicantur, aliàs verò sunt ante intellectum, id est ante intellectum nō datur visus in subiecto incapaci, quod dicitur *negatio*, & non datur in subiecto capaci, quod dicitur *privatio*, de quo fusiùs in Physicâ.

Circa modum quo fit *ens rationis*, Primò dicendum est, si fiat per fictionem, orti id ex imperfectione & limitatione potentia, quæ potest falli, iudicando illud esse, cum verè non sit: si autem fit per actus veros, ut fit à Deo, prouenit ex virtute intellectus, qui suis actibus potest ad ea quæ non sunt ferri, tamquam ad ea quæ sunt. Causa quasi efficiens illius, est actus ipse intellectus cognoscens: sicut enim causa efficiens realis per realem actionem producit verum & reale esse, ita intellectus per actionem intentionalem seu representando producit aliud esse, quod idè dicitur *ens rationis*: illud autem eo modo quo est, distinguitur ab ipso actu, qui est quid possibile & reale, licet eius obiectum sit impossibile.

Rogabis: Quid ergo est illud distinctum esse obiecti? Respondet, nihil reale, sed præcisè est homo fictus, equus fictus, &c. quod non potest amplius declarari, nec est querenda aliqua entitas in eo quod est purum nihil; & fortè aliquibus fit difficile *ens rationis*, quia existimant, se in eo aliquid reale reperturos.

Et hæc sufficiant de Ente rationis, ac de toto Philosophico cursu, quæ ad Dei laudem, beatissimæque MATRIS honorem cedant.

